

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrletno 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Poulični tepeži v zlatej Pragi.

Zlata Praga, glavno mesto prekrasne česke dežele je največje, najlepše slovansko mesto v Avstriji. V njem prebiva 160.000 Čehov; zraven je še 20.000 Nemcev in Judov. V cesarskem gradu stanuje cesarjevič Rudolf, njegova supruga Stefanija in vdova cesarja Ferdinanda, katero čast precej očitno zavidajo Čehom nekateri Nemci še bolj pa Magyari. Slednji so bržčas s svojim rovanjem zabranili slovesen sprejem Rudolfa in Stefanije v Pragi. Vrhu tega so Čehi zadnji čas začeli prosteje dihati. Ministerstvo grof Taaffejevo jim je uže marsikaj dovolilo, kar so prejšnji nemški ustavoverni strahonci celih 20 let zabranjevali. Letos jeseni ali vsaj drugo leto dobijo v Pragi česko vsučilišče. Dalje so česki voditelji Rieger, Skramlik bili od cesarja odlikovani z visokimi redi železne krone ob priliki, ko je bilo česko gledališče dozidano. Vsled tega je nastala med českim in nemškim prebivalstvom nekšna neprijaznost. No, in to so porabili nemško-liberalni listi, da bi Nemce in Čeha naščuvali v prepire, ravs in kavs, v tepeže in pobijanja, potem pa na ves glas upijali: „glejte, kako grof Taaffe narode miri, Nemce pripušča kar pobijati! Magyari, Bismark, bitite na pomoč, sicer nas vse Slovani požeró. Preden ne bo miru, dokler ne odstopi minister grof Taaffe in nemški liberalci zopet zasedemo ministerske stole.“ Tako je bilo osnovano in deloma uže dognano.

Uže pred 14. dnevi smo pogosto v nemško-liberalnih listih čitali, naj pokažejo nemški dijaki ali „študentje“ v Pragi svojo moštvo ali „Mannesmuth“. Kam je tukaj pes taci molil, to so „študentje“ kmalu uganili in sedaj je vse jasno! Obžalovati je le, da česki listi niso hoteli črnovestne nakane sovražnikove spoznati, marveč so še neumno napeljavali vodo na ustavaški mlin. Zlasti „Narodni Listi“ so mnogo zakrivali, da je razdraženost hitro vskipela in ustavovercem pomagala do nevarnega orožja zoper sedanje ministerstvo. Nemški „študentje“, pogosto sinovi visokih gospodov, grajščakov, poslancev, profesorjev, ad-

vokatov, fabrikantov itd. začeli so dražiti česke dijake pa tudi česko prebivalstvo v Pragi. Začeli so čudno oblačiti se po šegi „nemških buršov“: visoke črne črevlje, bele hlače, kratke črne suk-njice, dolge rokovice, na glavi pa rudeče kape ali črne klobuke z lisičjimi repi okinčane. Učili so se malo. Večjidel razsajajo in pijančevajo. Zaporedom obhajajo kakšno nemško ali študentovsko veselico, pojejo „Wacht am Rhein“, nosijo rudeče-zlate trake, boje in zastave, ter zasramujejo vse, kar spominja Čeha na njihovo slovansko narodnost, šege, zgodovino!

V dokaz nam služijo nekatere podrobnosti po listu „Tribüne“.

Preden je prišlo v Pragi do tepežev, zgodilo je se pogosto, da so nemški, našemljeni dijaki po noči česke napise, tablice s sten trgali, česke meščane psovali: s „česki pes“, „pokaža“. Dijaki nosijo večjidel debele palice in so jih nastavljali mimo gredočim med noge, jim klobuke z glave metali, s hodišč na ulice suvali, iz oken pri „Deutsche Lesehalle“ jezike kazali itd. Uže te surovosti so tolike, da so težko prenašati, ko bi človek imel golobje srce. Nasproti so toraj začeli česki dijaki nagajati nemškim, zlasti pa je česko prebivalstvo postalo razdraženo.

Dne 28. jun. so nemški dijaki najeli 40 voz, da se peljejo k Veltavi do parobroda in z njim potem v krème v Kuchelbadu, $\frac{1}{2}$ ure više Prage. Vozovje bili so z nemškimi trobojnicami prepleteni in z modrišom (Kornblume), nemškemu cesarju Viljelmu priljubljenimi cveticami, ozalšani. Dijaki so bili jednako okinčani in vodja bil jim je mladi knez Thurn Taxis, zato je nosil za klobukom tudi tri lisičje repe. Vzeli so tudi več psov seboj, katere so na trakih, slovanskih trobojnicah, privezane vodili, nek pes je na repu imel slovanske boje. Parobrod bil je jednako opravljen in sviral je banda avstrijskega regimenta. Pojdoč k parobrodu so nemški dijaki od ljudj zahtevali, naj se jim odkrivajo. Dijaki se odpeljajo v Kuchelbad, a česki dijaki pritisnejo jezni pešice popoldne za njimi; spremljani od ogromnega števila vsakojakega ljudstva. V veliki

dvorani, kder so nemški dijaki pili, peli in jedli, se snidejo se vé hudo drug na drugega razdraženi. Čehi so zapeli stojé in gologlavi cesarsko pesen česki ter zahtevali, naj tudi nemški dijaki kape snamejo. Tega niso storili in potem so začele besede, psovke leteti simotamo, kmalu tudi kupice, palice, stoli in naposled je bil krvav tepež. Žandarji so komaj zabranjevali največje nesreče. Českim dijakom se pridružijo česki delavci, komiji, meščanje tako, da so Nemci morali bežati proti Veltavi na paroprod. Mnogo izmed njih bilo je hudo tepenih. Jednemu so oko izbili. Zvečer bila je vsa Praga po konci in razdražene množice so začele hudo razsajati in Nemcem šipe pobijati. Jednak ramovž bil je 29., 30. jun. in še 1. julija. Policaji in žandarji so okolo 30 nemirnežev zaprli in se vrši sedaj preiskava.

Vsak avstrijski domoljub obžaluje in obsojuje, kar se je zgodilo v Pragi. No, in priznati moramo, da so česki župan v Pragi, in starejšinstvo, dalje česki profesorji in poslanci, boljši česki listi vse žile napeli, da so Čehi potolažili in odvrnoli od nadaljšnjega razsajanja.

Zelo drugače obnašajo se liberalni nemški listi, poslanci in njihovi pristaši. Prvi še le prav ščujujejo namesto, da bi ljudi mirili, ter strašijo Nemce, kakor da bi bil res kdo izmed njih ubit in bi se jim bilo bati, da bodo vsi poklani. Nemški poslanci so se zbrali v Pragi in hoteli kar pred cesarja, kakor spomladi od liberalcev zapeljani kmetje. V prvem hipu so mislili, da bodo grofa Taaffeja podrli: dunajski mestni zastop je strastno resolucijo sprožil, v nemško-magyarskem listu „Pester Lloyd“ so zvali Bismarka na pomoč, češ, da bodo vsled tepeža v Pragi prijazne razmere med Avstrijo in Nemčijo prenehale, zraven pa so legali, da hoče cesarjevič Rudolf iz Prage uiti, da nameravajo svitli cesar novo ministerstvo poklicati — vse ker je par dijakov bilo tepenih. To je bilo preveč. Ustavoverci so prezgodaj razkrili svoje črteže. To so nemški poslanci sami kmalu zasluhtili in toraj se zadovoljili z nepotrebnim pozivom do českich Nemcev, naj se držijo svoje nemške narodnosti, katero jim itak nihče ne zatiruje.

Tako utegne tedaj tudi ova rabuka nemško-liberalne stranke kmalu v mlako pasti. Vendar škodovala jim bode veliko več, nego spodletelo jim ščuvanje kmetov v letošnji spomladi zadevno gruntni davek; kajti razkrite njihove spletkarije ob priliki neredov v Pragi bodo meščanstvo jim odvrnole tako, kakor je njihovo žuganje z Magyari in Bismarkom močno razžalilo avstrijsko domoljubje! Ali se mi vtikamo, kedar se Magyari pri volitvah tepejo in umarjajo? Ali je Bismark našemu cesarstvu jerob? Izdajica je vsak, kdor zakletega sovražnika Avstrije vabi, naj bi se v njene znotranje domače zadeve vtikal. No, in ta madež je zopet vžgan nemško-liberalnej stranki. Hvala Bogu, da smo jo v manjšino potisnoli. Sčasoma jo moramo čisto potlačiti, to samopašno, sebično, gospodstva-

želno in nevarno stranko, ki se krmi in živi le od hujskanja avstrijskih narodov! Narodi pa hočejo mir in zastopnost med seboj!

Gospodarske stvari.

Nova sušilnica za sadje.

Gospod Alfred Hartmann, inženir v Trnovem na Kranjskem, je izsumil novo sušilnico za sadje. Ta nova sušilnica ima za nasipavanje sadja 26 □metrov prostora, na kateri prostor se more 24 mernikov črstvega zrelega sadja nasuti.

Za kurjavo se more vzeti vsaka sorta premoga, šote ali drv. Potrebuje se kurjave prav malo, ker je naprava cele sušilnice taka, da majhen ogenj veliko vročine daje. Češplje se v 12—14 urah nježno in lepo posuše.

Sušilnica se, dokler je v porabi, s čvrstvim zrakom napaja. Toplota vlago v sopar spreminja in novi zrak sopar in vlago odpravlja. Tako je stvar, ki se hoče sušiti, vedno z novim in suhim zrakom obdana. Kolikor bolj se pa ti dve stvari podpirate, toliko bržeje se sadje tudi suši.

Potroški za tako sušilnico so primeroma prav majhni in iznašajo okoli 130 gold. Zidovje ob straneh se more ali iz žgane ali nežgane opeke, pa tudi iz kamna ali celo iz spletenega vrbovja napraviti.

Gosp. inženir Hartmann je rad pripravljen, če mu kdo 6 gold. dopošlje, posebne načrte napraviti, po katerih je vsaki zidar v stanu tako sušilnico pozidati. Tudi je gosp. Hartmann pripravljen oskrbeti za kurjavo pripravo iz železa in poslati kilogram po 80 kr. Adresa se napiše: Alfred Hartmann, Ingenieur, Dornegg in Krain.

Pojatnica.

Pri goveji živini so samo francozi ali pojatnica pglavitna bolezen, ki je po postavi na 30 dni zavarovana. Ta bolezen ima svoj postanek v boleni spremembi raznih žlahtnih organov živalskega trupla.

To bolezen dobivajo najbolj krave v mlajših letih. Razvija se le bolj po času, tako da se prvi pojavi te bolezn skoraj vsakokrat spregledajo, ali sploh še opazijo ne. Celó živinskemu zdravniku je mnogokrat nemogoče prve početke zboljenja pri živi kravi spoznati in še določno izreči ta ali ona krava je pojatna. Zanesljivo gotovo se ta bolezen še le spozna, ko se zaklana žival raztelesi ali sekcira. Ta bolezen trpi včasih mesece, celo kakor skušnja uči, leta, da slednjič živinčeta, ako se prej pod sekiro ne denejo, popolnoma suha poginejo. Iz tega je tudi jasno, da se pri tako bolenih kravah cela vrsta raznih bolenih prikazni opaziti more.

Pri kravah se ta bolezen naznanja — pa tudi ne vsakokrat — po nekako prekomernem spolnem nagonu. S tem pa ni nikakor rečeno, da bi to bilo nezmotljivo znamenje te bolezn, ker je

mного drugih bolenih sprememb na spolovilih, ktere iste prikazni provzročiti morejo. Tudi ni resnično, da se ta bolezen samo pri kravah nahaja, ker tudi vole in bike napada.

Na poslednji stopinji te bolezni opazujemo nektera znamenja, iz katerih se more z nekako gotovostjo na to bolezen uže pri živih živinčutih sklepati. Tako so sliznice ali slizne mreže v nosu blede, v žolto barvo cikojače; oko je medlo, koža trda, kakor pergamen pošlatati, dlaka brez vsega svita in namršeno od kože štrleča, pod pazduho, v grli in med stegni, v dimljah se nahajajo debele, trde, večjidel ne boleče, tudi ne bolj vroče oteklina. Nekatere izmed teh gump so po 2 in še več funtov težke. Živali napada driska in hudo smrdeči izločki grejo od njih. Temu se pridruži sušica, živali ne jejo rade in to, kar snejo, ne prebavijo. Živali se nerada vlegajo in večjidel stojé z razkoračenima prednjima nogama in raztegnjenim vratom. Kedar se vležejo, v kratak čas leže, težko in kratko dihajo in od časa do časa hripavo pokajšjavajo, zlasti, kedar se mrzle vode napijejo. Vse te bolene prikazni se od dne do dne hujšajo, vse vračenje je zastoj in slednjič se žival zaduši in pogine.

Vzroki, iz katerih ta bolezen nastane, še niso znani. Mnogo se jih navaja, ali točno dokazan ni nobeden.

Planinski pašnik za žrebeta na Pohorji se ne more dati prirediti, ker bi stroški bili preveliki. Tako sta spoznala pri komisijonskem obhodu g. plem. Haupt, predsednik konjerejskega društva, in g. dr. Klingan. Pač pa se priredi takšna paša na Meninski planini pri Gornjem gradu.

Dopisi.

Iz Koroškega. (Novi knezoškof — šole — reklamacije — uradniki). Novi knezoškof mil. g. Peter Funder bili so od cesarja imenovani dne 30. marca t. l., dne 25. junija od salcburškega nadškofa potrjeni, 26. jun. v Salcburgu blagoslovljeni ter so cesarju dne 28. jun. zvestobo prisegnoli in se 29. jun. popoldne pripeljali v Celovec, kder bodo dne 10. jul. ob 8. uri zjutra slovesno vpeljani v stolno cerkev in škofovsko palačo. Pri blagoslovljenju v Salcburgu bili so sledeči p. n. preč. gg. duhovniki iz Koroškega navzoči: Duda, Rauscher, Alijančič, Serajnik, Kornke, Ferčnik, Hofmajer, Leks, Jan. Pichler, Rainer, Šervicelj, Smrečnik, Črnic. — Dne 24. jul. 1872 zaukazom št. 1842 je deželni šolski svet le malo slovenskih šol Slovincem še pustil, toda zaukazal, da se uže v 2. letu naj začne z otroci le nemški govoriti in podučevati. L. 1877. dne 11. aprila izišel je drug zaukaz, v katerem se le onim učiteljem petletne doklade obetajo, kateri zamorejo dokazati, da so vspešno otroke ponemčevali. In res učitelji, katerim so se otroci slovenski preveč usmili, ne

dobivajo doklad k plači. Slovinci toraj slovenskih šol na Koroškem nimamo. — Okolo Špitala so ljudje močno nevoljni, ker so imeli neznano veliko z reklamacijami dela. Referent je bil pri cenilni okrajni komisiji g. plem. Tornazza. Sedaj pa morajo čuti, da je zopet plem. Tornazza referent, da zadobi priliko svoje lastne pomote popravljati. — V Borovljah imamo sedaj dovolj uradnikov, ki slovenski ne znajo. Ali ni še zadosti, sedaj dobimo še v Doberloves slovenščine popolnem neveščih uradnikov. To nam je jednakopravnost, da se Bogu usmili.

Iz Ljutomera. (Razne stvari.) Letos vendar enkrat upamo dobro leto, ako nam božja roka prizanese in nas toče ovaruje. Na polji se kaže izvrstno: rž in pšenica je lepa, da uže več let ne tako. Po vinogradih je v obče dobro, posebno je veselo, da je ob času cveta vreme streglo, kabrnki so hitro in čisto se obrisali. Toraj je tudi po goricah veselo upanje. Saj prav! da bi si z davki preobloženi ubogi kmet in tržan nekoliko odehnil. Naši Slovinci si večkrat umislijo kako mično kratkočasnico. Dne 13. junija je bilo na Krapji, kjer prebivajo poštenjaki prve vrste, gostovanje. Kmetiška deklina si je vzela tržaškega sina. Pri dobri volji je nastal govor, da bo tržan na deželi moral hlače odložiti in se po stari slovenski šegi v breguše obleči. Bila je vadla sklenjena, da bo ženin s svojimi drugimi Krapjinskimi kmetišskimi tovarši se prihodno nedeljo pripeljal v trg v bregušah. Vadla se je spolnila. Popoldne se je pripeljalo 16 mož na enem vozi, vsi v belih bregušah, na sredi je eden visoko držal razvito slovensko bandero, ženin sedeč med dvema tovaršema je vozil s štirmi krasnimi konji. Zabava je bila nedolžna, pa dobra. Dne 1. julija se je pri Muri zgodila velika nesreča. Naši murski kmetje imajo sem ter tje travnike prek Mure. Peljali so se s 3 vozi po seno. Z naloženo krmo so šli proti brodu. Nepazljivost je bila uzrok, da so brezskrbno vozili tik vode, ter pregledali, da je bistra Mura cesto podjela. Dva srečno prevozita. Tretjemu se zadnje kolo vdere, prekučne se zadnji del voza v globačino, potegne oba konja za seboj, in vse plava proti mlinom. Voz in konja prideta pod mlin, ki ga nekoliko poškodita, potem uboga živina utone. V Ljutomeru stanuje peščica ljudij, ki se k Nemcem prišteva. Naj imajo s tem veselje; narodno stranko to ne briga. To pa se ne da prenesti, to se mora pokregati, da se ovi vtikajo v naše osebne reči, kakor da bi bili naši varuhi, in če kdo kaj početi hoče, bi moral od njih privoljenja dobiti. V „Tagespošti“ nek zarovani dopisun gospodu Kukovecu sponaša potovanje v Rimo, in blati blagoslovu, ktereга bo od sv. Očeta prinesel. Kde se je ta nesramen pisatelj poštenja učil? Kde si je zajel svojo loško omiko? Ali misli, da se je treba vsakemu pri njem najaviti in od njega dovoljenja dobiti, ako hoče kam dalje od doma pogledati? Mislim, da je vendar pametnejše in poštenejše

potovati v Rim, kakor pa v Varaždin v posebne hrame, ali pa v Radgono, kjer pri natakaričah išče nekdo svojo zabavo! — Govori se, da bo letos v Ljutomeru misijon. — Veselimo se ga!

Iz Celja. (Danešnja slovesnost) blagoslovljena novega poslopja za šolske sestre bila je velikanska. Mil. gosp. knezoškof so blagoslovili hišo ter imeli slovenski govor, obhajala se je potem v kapelici sv. meša. Ljudstva iz mesta in okolice se je vdeležilo v obilnem številu. Navzočih je bilo nad 20 duhovnikov. V veliki sobani se je potem vršila slovesnost z govorom, deklamacijami in petjem. Sodelovali so vrli gg. čitalnični peveci; hvala njim! 1. julija se začne šola v novem poslopju. Obširnejši dopis prihodnjč. Katol. podp. društvu so darovali: na dan blagoslovljenja novega poslopja za poravnava stroškov pri zidanju premil. gosp. knezoškof 100 fl. V. č. g. župnik Jožef Sorglechner 25 fl.; neimenovan gosp. župnik 5 fl.; gosp. Jožef Levičnik občinski odbornik za celjsko okolico 4 fl.; Č. g. Jernej Voh, kaplan pri Novi cerkvi 5 fl.; Anton Kranjc, posestnik v Škofji vesi 3 fl.; G. Selinšek, krojaški mojster v Celji; Franc Korošec, posestn. na Babnem; M. Jeretin, pos. na Babnem; gospodičina Lena Wogg v Celji; č. g. Ant. Keržič, katehet v Ljubljani so odrajtali letne doneske 22 fl. Vsem našim blagim udom in prijateljem naznaujamo, da so novo poslopje za šolske sestre v Celji s 3razredno slovensko dekliško šolo premilostlj. gospod knezoškof dne 30. junija slovesno blagoslovili. 1. julija se je v novem poslopju začel šolski poduk. Prisrčna zahvala vsem našim podpornikom, ki so nam pripomogli, da se je z združenimi močmi dosegel lep vspeh. Toda bodi vsem prijateljem krščanske izreje priporočen tudi na dalje ta zavod in naše katoliško društvo. Kajti naloga, katero imamo rešiti, je še le dovršena komaj do polovice! Bog plati vsem!

J. Ž.

Od Slov. Bisterce. (Letina — žaljenje Slovencev — Sorschagg.) Lepo se kaže tukaj po vinskih goricah. Cvete in odeveta lepo, pa tudi prijeten duh iz grozdčija puhti, človeku se srce razveseli, če po goricah hodi, in pregleduje. Hvala Bogi, na trti precej vesi, in dobro letino obeta. Lepo se kaže tudi na polji; žita rumenijo, tudi koruza, krompir in fazol zdaj prav lepo kaže, in obeta dobro povrnitev našega truda, češpelj in jabolk se tukaj nekaj nadejamo. Ako nam Bog blagoslovi, in obvarje pred hudim vremenom in točo, kakor do zdaj, bomo še vsega nekaj imeli. — V šte. 26 Slov. Gospodarja se bere, kako liberalni list „Cillier Zeitung“ ščuje Nemce na Slovence, slovenske volilce imenuje slovensko žloto ali druhal. To je nesramno in jaz ne vem, zakaj g. Rakuš in njegov pisac hočeta med Slovenci živeti, od slovenskih kmetov kruh jesti, in Slovence tako zaničevati! Ko bi se hotela pobrisati tje, kder ni nobenih slovenskih Sarmatov več! — Nebodigatreba Sorschagg je nedavno se hotel v

„Stidsteirische Post“ oprati, pa se tako namazal, da ima za vselej dosti. Želimo še, da bi tudi „Slov. Gospodar“ priobčil, kako je g. S. in njegov Hrastnigg grunte v cenjal pri sv. Lovrenci v puščavi. Treba mu je nekolikó po nosu dati, da bo menje drzno blebetal; kajti on pravi, da so veliko večjih novih davkov duhovniki krivi in nekšni Slovenci, k ž njimi držijo. Tako neumen S. ni, da nebi vedel, da to ni res. Zato mora drug uzrok biti, ki nas sili zoper tega človeka brezobzirno postopati. Nekaj se za njega uže namaka. — š.

Iz Šoštanja. (Volitev za šolski svet). Pri skupnej seji našega okrajnega zastopa dne 27. jul. bil je navzoč tudi naš novi okrajni glavar vitez plem. Finetti, ter je na vse ude s svojo dostojno prijaznostjo najboljši vtis napravil in obljubil na potrebe našega okraja svojo največjo pozornost obratiti, sklepe okrajnega zastopa pa strogo in odločno izvrševati. Kot prva točka na dnevnem redu bila je volitev petih udov v okrajni šolski svet in so sledeči skoro enoglasno izvoljeni bili: Dr. Jan. Lipold, župnik v Velenji; Ivan Vošnjak, posestnik in obrtnik v Šoštanji; Franc Skubic, zdravnik in posestnik v Velenji; Franc Steblovnik, posestnik in obč. predstojnik okolice Šoštanjske. Prvi trije so uže pred udje okr. šol. sveta bili, zadnja dva sta na novo izvoljena. S tem izidom te volitve smemo jako zadovoljni biti, kajti razun tega, da so izvoljenci iz raznih občin vzeti, so nam njih značajni porok, da bodo šolstvo vsikdar dovoljno i po moči podpirali poleg tega pa tudi težnje in potrebe okraja nikdar ne prezirali.

Iz Monsberga. (Dopisatelj u) v 20. šte. Slov. Gosp. bodi rečeno, da se šolski ogleda zato imenovane svečanosti ni udeležil, ker je pri svojih naprejpostavljenih opravka imel. Ako ni nič dodal, krivi so tisi, ki mu dobre besede niso hoteli dati. Če je bogat, to nikoga nima brigati, ker si je pošteno vse zaslužil. On tudi ni kakšen „privandracev“, kajti bil je pred 30 leti v službo vzet in jo znesto do sedaj opravljal. Slovincem se ni kazal nikdar neprijaznega in si prizadeva, kolikor mu je mogoče, zvesto opravljati naloženi mu posel šolskega ogleda!

Janez Šimeček.

Iz Šaleške doline. (Ogenj.) Dne 22. junija ob 11. uri zvečer je začelo v Velenji goreti. Hlev Luke Tamšeta, po domačem podgorski Lempel, se je vžgal in do tal zgorel. Nevarnost za celo Velenje je bila strašno velika. Zato se pa mora očitno pohvala izreči gasilcem, ki so z lastno nevarnostjo svojega življenja sredi plamena z goliimi rokami goreče trame iz strehe trgali, na stran vlačili. Med vsemi drugimi zaslužijo to pohvalo Kupfleitnerjevi fantje in šoštanjsko gasilno društvo, ki je sred temne noči s svojo brizgalnico v tako obilnem številu na pomoč prihitelo. Bog jim plati! V Velenji so tudi pri zadnji občinski seji nov šolski svet volili, ki sedaj obstoji iz sledečih gg. Jurij

Stropnik, Vincenc Plešnik, Jazomir Wirth, Joža Lempel in Miha Vrstovšek.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Tepežem v Pragu je konec storjen; temveč rogovilijo nemški listi in poslanci. Ti so na Dunaji sklenoli resolucijo, naj bi odstopil grof Taaffe, ker je baje nemštvo v nevarnosti (?) prav za prav pa le nemško-liberalna stranka. Naposled še sklenejo enakih papirnatih tatermanov nekatera društva, more biti, kakšni črno-zlato-rudeči zastopi, in rabuka dr. Herbstova je pokopana. Toda domoljubi bodemo pomnili, kako so ti ljude pri tej priliki z Magjari in Bismarkom grozili se, to je sramota! Omenimo še, da so nemški dijaki iz Prage vsem drugim študentom poslali poziv, naj pridejo jeseni v Prago na pomoč; podpisani so sabljonožni mladiči 4 Judov: Herzel, Rechenberg, Pollak in Karpeles. — Iz Moravskega je se lani izselilo 2350 oseb. — Za Prago so cesar dovolili veliko obrtnijsko šolo s českim poučnim jezikom. — Na Dunaji so zaprli pruskega rovarja in socialista Matz-a, ker je delavce ščuval. — Na Kranjskem je ustavoverstvo zgubilo zopet močan steber, deželnega predsedništva svetovalec dr. Schöppel gre v pokoj; tudi nemčurski Pirker se maja, ker je nemške Kočevarje, ko je njihove šole ogledoval, grdo razžalil rekoč: tako grdih in neumnih obrazov še nisem videl, treba bo regiment vojakov tje poslati, da sprideno kri popravijo! Fejte-bodi! Človek bi ne veroval, ako nebi slovenski in nemški listi brez ugovora tako poročali. — Ogerske volitve bodo kmalu dokončane, zmagala je Tiszajeva stranka; ubili so takrat pri volitvah samo 5 oseb. Slovaki so popolnem propali! — Krajina bo sred julija s Hrvatsko spojena. V Zagrebu so sv. Cirila in Metoda slovesno obhajali, slovanske meše je se velika množica udeležila, mesto je bilo zastavami ozalšano.

Vnanje države. Nemška cesarica je na smrt zbolela, Bismark je bolan došel v kopališče Kissingen; mož je precej potrj in po palici hodi. V Lipskem so 112 socializtov iztirali; mesto Mannheim pa je izvolilo same socialiste v mestni zastop. — Turki so 5. julija zapustili Arto, greških vojakov 4000 je zasedlo prvi kos nove turške zemlje. Sultan je dal 5 morivecev sultana Abdul-Aziza na smrt obsoditi. Novo bolgarsko „sebranje“ t. j. državni zbor kaže 190 knezu udanih, a 144 nasprotujočih poslancev. Pravijo, da razpiše knez zopet nove volive. — Papež so 5. jul. slovesno sprejeli 1400 slovanskih romarjev, govoril je škof Strosmajer, papež so milostno odgovarjali. — Francózi so prisiljeni še Tripol vzeti, v mesto Sfaks njihove ladije uže streljajo; turški sultan je tje vojakov poslal; arabski vodja Bu-Amena je okolo 400 francoskih in španijolskih ljudij poklal. — V Severni-Ameriki je nek repu-

blikanec Guiteau na železniški postaji v Washingtonu dvakrat ustrelil v predsednika republike, Garfielda. Mož je nevarno ranjen. Tedaj tudi republikanskim glavarjem gre za kožo!

Za poduk in kratek čas.

Nesrečni dnevi generala Szapary-ja v Bosni.

(Spisal po lastnej skušnji D. Živkov.)

I. V slovenskih pa tudi nemških časnikih sem veliko čital o zasedenji Bosne in Hercegovine. V vsakem je omenjeno, kako je bil general Szapary sprva nesrečen. Nikjer pa ne najdem tega na dalje popisane. Ker so pri 20. diviziji bili večjidel Magyari ali poprek Ogri, Slovencev malo, Nemcev pa še manj, gotovo so magyarski listi o tem več govorili, kakor slovenski. Vendar bi rad tudi jaz ljubim bralcem „Slov. Gospodarja“ nekaj o tej nesreči povedal. Zato nastavim svoje slabo pero in bodem poskušal v kratkem popisati, kar sem doživel.

Pot iz Gradca do Djakovara so bralcem č. g. vojaški duhoven v tem listu prav lepo popisali. Nečem se toraj truditi in opisovati, kar je spretnejše pero od mojega uže podrobno zabeležilo. Dne 27. julija smo odrinoli iz Djakovara. — Namesto proti Brodu smo v Vipolje na levo krenoli v veliko Kopanico, lepo ves v Vojaški granici. Dež nas je celo pot kopal, pa hvala Bogu, dobil sem pri nekem poštenem kmetu dobro podstrešje. Kmet me je gostoljubno sprejel, in mi po tamošnji navadi „rakije“ ponudil. Hitro mi pove, da je tudi on bil vojak v nekdamnem Brodskem polku graničarjev. Nisem ga mogel dolgo poslušati, ker sem imel dovolj posla; zvečer ob 6. uri dobim povelje, da moram jaz in še jeden v Brod k višjemu poveljništvu na na pošto. Hitro sta konja obsedlana in kedar ju zasedeva, začne tudi dež liti kakor da bi iz vedre vlival. Stranska pot do Andrijevec je bila jako slaba in midva sva morala počasi jezdariti, in ker je huda tema nastala, nisva mogla dalje, kakor do Garčina. Sedaj hitim nama priskrbet prenočišča. G. beležnik misleč, da nas je veliko, se prestraši, kam bi nas vteknol, ker je bilo vse polno. Ko mu povem, da sva samo dva, naju hitro k sosedu v škeđenj potisne. Ko sta konja nahranjena, se vleževa v drugi kot škednja in zaspiva. Drugo jutro ob 1/23 sva bila po konci in ko sta bila konja nahranjena, odrineva proti Brodu. Vasi ob cesti so bile z vojaki vsake vrste napolnjene, tudi Brod je bil natlačen z vojaki, da je človek malokde koga drugega na ulici srečal kakor vojaka; tudi od našega domačega polka štev. 47 sem nekoliko ljudij videl. Ker ni bilo drugega prostora, priveževa konja v nekem dvorišči k plotu in hitiva po svojem poslu. Po dovršenem delu si hočeva mesto nekaj ogledati pa ni se dalo skoro nič videti, ker je po ulicah stal voz tik voza, po

vsaki ulici in trgu, po Savi pa so se vozili čvrsti pijonirji s svojimi čolni, in parobrodi so dohajali in odhajali. Unkraj v Bosni pa je pri stražnici še vibrala turška zastava. Bog daj zadnokrat. Popoldan odrineva od Broda nazaj v Kopanico. Povsodi sva videla vojake z golimi sabljami in bajoneti semtertje letati, ker so jih brusit nosili. Tudi midva najdeva dospevši v Kopanico pri naših povelje sablje nabrusiti, kar sva drugo jutro zgodaj storila.

V Kopanici in okolici gnezdiyo štorcklje ali štrki na dimnikih in strehah. Mladiči svoje dolge vrate iz gnezd držijo in klepečejo, kar se nam je vsem dopadlo. Štorcklje so tam prav domače, kakor pri nas lastovke. Zvečer se zbirajo stare na cerkveni strehi in na vso moč klepečejo. Dne 30. smo jo odrinoli v Šamac, kamor smo uže ob 10. uri predpoldnem dospeli. Celi den smo se za prehod čez Savo pripravljali, se lačni na solnici pekli, dokler ob 5. uri zvečer ne pride na nas red, da pojdemo na velikanski brod, kojega je parobrod čez Savo prevažal. Ob 1/2 6. smo stopili na „Bosensko zemljo“. Nam je bil za tabor odkazan nek pašnik na zahodni strani od mesta blizu reke Bosne. Ker nismo imeli seboj mesa in ga tam dobili nismo, zato smo prvokrat pogrešali jesti; tudi smo prvokrat pod milim nebom prenočili, in prvokrat v Bosni hudo bili od deža prani. Po noči pride dež z burjo in moj slabi šator, kojega sem si zvečer iz vrbovega vejevja napravil in s turškim senom pokrili, do tal podrla. Potem me je dež brez vse milosti celo noč pokal in pral, da mi je bil vsak gumb na srajci moker, ter sem večjidel v plašč zaviti na sedlu sedel, in nekolikokrat malo zadremal. Dne 31. julija se je zvedrilo. Bil je prav lep dan. Po celem taboru je bilo videti, kakor da bi perice prinesle perila sušit pa ne mislite belega čistega, ampak vmazanega. Na vsaki meji, kolu, plotu, še na konjih so visele srajce, gače, plašči itd. Namesto večerajšnje menaže smo kupili ovce in si uže na zajutrk ovčji gulaž skuhal, akoravno ni bilo druga, kakor ovčetina, voda in sol, pa je vendar bilo dobro. Doma bi ga ne bil pogledal. (Dalje prihod.)

Smešničar 27. Nekde so pri županu se posvetovali zastran srenjske krčme. Župan, modra glava, pokašlja in potem reče: možje, jaz mislim, da bo najbolje kazalo, če še na dalje pustimo krčmo sedanjemu krčmarju, on je dober kristijan in je boter uže mnogim otročičem, katere je krstiti dal.“ Na to se zglesi prvi svetovalec, mnogoskušen mož, in reče: možje, ravno to mi ne gre v glavo, kajti, če je krčmar takšen mož, potem je mogoče, da nam bode še vino krščeval! F. Marinič.

Razne stvari.

(Slovenska čitalnica v Mariboru) praznuje dne 17. julija t. l. spomin svojega dvajsetletnega ob-

stanka in priredi v to svrhu v svojih prostorih veselico sè sledečim programom: I. Banket. II. Ples. Začetek banketa je ob 7. uri zvečer. Ples se prične ob 9. uri zvečer. Pri banketu stane kuvert 1 forint. Kdor se hoče banketa udeležiti, naj blagovoli to vsaj do 14. julija t. l. odboru naznati. K tej veselici prav uljudno vabi odbor.

(Kresa) 7 številka obsega: Pomladanski vetrovi. — Kresova. — Blagodejna zvezdica. — Narodno blago. — Beseda o jugoslovanskih razmerah. — Dr. Ljudevit Gaj in ilirska ideja. — Rimsko dedinolvstvo in njega izpodbijalci. — Obraz rožanskega razrečja na Koroškem. — Zgodovinske črtice o nekdanji provinciji Windischgraz. — Drobnosti.

(Učenci vinorejske šole mariborske) napravili so izlet v Bizeljske gorice ogledovat, kako trtna uš vinograde vedno huje pustoši. Prihodnjič več.

(V Ptujci) so pri volitvi za okrajni zastop zmagali nemčurji in liberalci ter v zastop pritišali grofa Wurmbranda. Slovencev je bržčas preveč pa doma ostalo.

(Deželni odbor) je po toči poškodovanim pri sv. Hemi daroval 200 fl. v nakup semena.

(Trboveljska premogova zadruga) imela je 252.841 čistega dohodka. Kapital hoče sedaj izdajanjem novih popolnem vplačanih delnic pomnožiti do 12 milijonov.

(Med delanjem na travniku) so tatje v Pohorji vdrli v Pušnikovo hišo in ukradli 108 fl., srebrno uro, pištolo, obleko, dolžno pismo 800 fl. Bržčas je to storil siloviti tat Razboršek, ki je tudi v Slivnici okradel Toličiča in Žigarta v Orehovivesi.

(G. Jožef Seifried) zdravnik ormoški zavrača v pismu do „Slov. Gosp.“ kot neresnično, da bi bil on kedaj rovaril zoper g. Žizka, da izraz „Pulver verschossen“ ne zadeva njega, ampak njegovega brata, ki se je istih besed poslužil pri nabiri družbenikov za „Schützengesellschaft“, ter da je dovolj krepek dolžnosti svojega stanu izpolnjevati.

(Rakušev celjski komedijant) skače po svojej „Cillier-Zeitungi“, kakor kakšna srborita opica simotamo ne vedoč, kako bi si jezo ohladil nad „Slov. Gospodarjem“, ki mu je nemilo na rep stopil in mu dopovedal, da se Slovenci ne damo meni nič tebi nič z blatom ometavati od ljudij, ki na slovenskih tleh ljubi kruhek jedó in vinčice pijejo! Svetujemo pa mu, naj sé da z mrzlo vodo polivati, da mu ne bo prevroče!

(Nek bistriški liberalci) se v „Marb. Zeitung“ žali in jezi, da so Bistričani mil. knezoškofa prilično letošnje birme spodobno sprejeli. Oj kako malo strpljive duše so slaboverci.

(Nemško šolo) hočejo v Štorah pri Celji napraviti.

(Tata daleč od doma prejel) je žandar Levstik v Središči, namreč Franca Feigelnja iz Pilštanja, ko je Jak. Šinkotu ukradel 4 fl. 50 kr.

Loterijne številke :

V Gradci 2. julija 1881: 44, 17, 82, 68, 74.
Na Dunaji " " 50, 53, 4, 10, 3.
Prihodnje srečkanje: 16. julija 1881.

Gotove smrti rešen je bil mož



v mesteci Schawforth. Živel je od prislužka v rudi. Bil je močen in krepek. Delal in pretrpel je veliko. Pred 2 letoma zbolil na bolezn, ki mu porušil ves život. Do sedaj je zaslužil dovolj kruha sebi in svojej obitelji in si še nekaj prihranil. Sedaj mu je vsega zmanjkalo. Postal je slab, da je komaj po hiši taval. Beračiti ni hotel in zato si je omislil dela, kakoršno le deca opravlja. Trpel je mnogo zavoljo atshme in reumatizma. Naposled še je želodec obolil, a lečniki

mu ne vedó pomagati.

V tem žalostnem stanju mu pošlje skrben prijatelj drobno knjižico, v katerej se je hvalilo novo zdravilo: **Shäker ekstrakt** imenovano. Priporočeno je bilo kot pomoč zoper dyspesijo in sorodne bolezn.

Kakor se utaplajoči popreme za vsako slamico, tako zgrabi bolenik za ponudeno mu zdravilo. Akopram je bil uže sama kost in koža, ozdravi vendar in se ukrepi s pomočjo Shäker ekstrakta ter se reši gotove smrti. Rheumatizen in asthma, nasledki slabega želodca prenehajo. Za nekaj mesecev mogel je zopet opravljati svoje dolžnosti in se lotiti težkih poslov. Res čuden uspeh! Poštar in vsak znan mož v Schafworthu zamore resnico popričati. Mož se piše Tomaz Briggs, in stanuje: „Peel Terrace, Schafworth, blizu Rochdale-ja na Angleškem.

Povedano ni osamljen slučaj. Imamo jih na stotine na razpolaganje. Pretečenega leta so samo na Angleškem prodali 1,000.000 flašk pa se ni veliko po novinah hvalisalo. Večidel je prišlo to po priporočbi onih ljudij, ki so sami z zdravilom poskusili bili. Težko bo kde zdravilo, katerega bi se bilo v tako kratkem toliko flašk prodalo. Zdravilo se samo priporoča.

V zalogi na Štajerskem, Koroškem, Kranjskem, Istriji imajo

v Mariboru: Jožef Nos, V. König. **v Celji:** Josef Kupferschmid, Baumbachovi dediči, A. Marek. **Deutschlandsberg:** H. Müller. **v Gradci:** Gšihaj v Münzgrabnu. **Cerminji:** F. Illing. **Lipnici:** O. Russheim. **Admontu:** G. Scherl. **Celoveci:** P. Birnbacher, Jos.

Nussbaumer. **v Beljaku:** Kumpfovi dediči. **v št. Mohorji:** Jos. Richter. **v Ljubljani:** Jul. plem. Trokoczy. **v Kamniku:** J. Močnik. **v Terbiži:** Jos. Siegel. **v Novem mestu:** Dom. Rizzoli. **v Gorici:** J. Christofolletti. **v Trstu:** Farmacista al Camello 25 Corso, Giov. Foraboschi, Farmacia grande, Pavlo Rova. 6—6 **v Zadru:** Androvič.

Vlastnik A. J. White.

Na debelo prodava **J. Harna** na **Dunaji II.** Rafaelgasse 10 in **G. R. Fritz**, Droguist, I. Bräunerstrasse 5. **v Budimpešti:** Jos. plem. **Török**, Königsgasse 12.

3—3

Naturne tekočine mineralne

letos frišno natočene.

Gleichenberška voda od Konstantinove in Emine vrelčine.

Slatina rogačka, Pelblauerska, Radinska in Giesshüblerska.

Marienbadaska od Križevske vrelčine.

Tekočina: Nieder-Selterwasser.

Karlsbadaska od vrelca.

Hunyadi-Arpád in Budimska.

Kraljevska britka voda.

Ove tekočine priporočajo trgovci

Maks Morič in Comp.

v Mariboru

v Tegetthofovi ulici šte. 9.

Sivi mavec za gnoj

(blauen Dünger-Feldgyps)

na **debelo** in na **drobno** po najnižji ceni, prodaja

3—5

v Celji F. Kapus.

1—3

Učenca

v svojo trgovsko štacuno z mešanim

blagom vzame v **Strigovi** pri Ljutomeru

J. Petrič,

trgovec.

1—3

Prememba zastran špecerijske štacune.

Dozvoljujem si uljudno svojim p. n. znancem, prijateljem in vsemu p. n. občinstvu naznaniti, da svojo dosedanjo štacuno na grajščinskem trgu (Burgplatz) 11. t. m. zaprem in zanaprej samo svojo drugo štacuno, na voglu Brandesovega grada nasproti slovenskej cerkvi, pridržim.

Štacuna je založena s vsem špecerijskim blagom, z barvami, semenom vsake sorte itd. ter jo bodem sam vodil.

Ob enem si dozvoljujem vse svoje dosedanje in nove prejemnike, posebno pa vse narodnjake, uljudno povabiti, da me naj mnogokrat s svojimi naročili obišejo!

V Mariboru 7. julija 1881.

M. Berdajs,
trgovec.

Karl Skaza

v Hajdini pri Ptuji

se je izučil orglarstva in bi rad stopil v službo kakor organist in mežnar.

Kaj več se izvé pri gospodu župniku fare Hajdinske pri Ptuji.

2—3

Oznanilo.

Ces. kralj. okrajna sodnija v Slov. Gradci daje na znanje: dedičem Elizabete Pustinekove v gornjem Doliči se dovoli v Doliči nahajajoče se posestvo, imenovano Cveteršnikovo posestvo, cenjeno na 1953 fl. 38 kr. po javni dražbi prodati. Den za ovo prostovoljno licitacijo je odločen

25. julij 1881

predpoldnem ob 10. uri na posestvu samem v gornjem Doliči. Dostavi se, da se posestvo proda le po nastavljeni ceni ali više.

Cenilni zapisnik, dražbenški pogoji, ekstrakt iz gruntnih knjig je pri tukajšnji sodnji na ogled.

Ces. kralj. sodnija v Slov. Gradci dne 23. junija 1881.

3—3

Mlin na prodaj!

Novo postavljen, umetalen mlin blizu večjega mesta spodnje-štajerskega in blizu južne železnice na stalnej močno nagne-nej vodi, zraven lepo stanovanje, gospodarsko poslopje, velik vrt, pekarija z dobrim razprodavanjem. Vse to je zaradi družbinskih razmer na prodaj po jako ugodnih pogojih. Več pové administracija lista: „Südsteirische Post“ v Mariboru.

Razglas.

Ker se počne žetev, **c. k. priv. vzajemna zavarovalnica zoper požar v Gradci** vse s. p. n. gospode kmetovalce vljudno opozoruje, da zavaruje ona zraven **hiš in vsak-terega pohištva, strojev, živine** itd. tudi **pridelke na njivah in senožetih zoper požar** po mogočno ugodnimi pogodbami.

Dotična vprašanja se vljudno vselej razjasnijo v zavarovalničnih kancelijah (**Gradec, Sackstrasse št. 20**) kakor tudi pri vsakem okrajnem zastopniku, kjer se tudi zavarovalne ponudbe sprejemajo.

C. k. priv. vzajemna zavarovalnica zoper požar v Gradci.

Gradec meseca junija 1881.

Ponatisek se ne plačuje.